



готовність та здатність до творчої самореалізації та саморозвитку. Творчий потенціал – це прихована від будь-якого зовнішнього спостереження система; навіть сам носій творчого потенціалу іноді мало або й зовсім не знає про свої творчі можливості. Про наявність у людини творчого потенціалу можна вести мову лише на основі здійсненої нею діяльності (певний винахід, написана книга, картина, створений фільм тощо). В.Моляко переконаний у необхідності впровадження психотехнології навчання творчості, творчого тренінгу навчальний процес та повсякденне життя.

Таким чином, поняття творчості у вітчизняній психології розглядалося здебільшого через призму обдарованості, здібностей, таланту.

УДК 159.99

ПОНЯТТЯ ВАРВАРСЬКИЙ СТИЛЬ У СПІЛКУВАННІ

Студ. О. Кондратенко, гр. спПД-15

Наук. керівник доц. А.В. Колодяжна

Київський національний університет технологій та дизайну

До варварської міжособистісної взаємодії належать такі форми контактів, які ускладнюють або руйнують стосунки і згубно позначаються на людині чи обох партнерах. Прикладами такого роду контактів можуть бути маніпулятивне спілкування, агресивна взаємодія, авторитарний стиль спілкування.

Насамперед необхідно звернути увагу на те, що агресивність як риса особистості надає взаємодії деструктивного відтінку й може набирати найрізноманітніших форм – від мстивості, ворожості, хамства, заздрощів до образ, сварок, погроз, нищівної критики партнера. Все це тримає співрозмовника в напруженні й активізує в нього різні способи психологічного захисту.

Наступний аспект агресивної взаємодії пов'язаний з тим, що вона завдає фізичної, матеріальної чи моральної шкоди іншому, а це супроводжується глибокими емоційними переживаннями, такими як гнів, досада, злорадство тощо, а також експресивним оформленням, тобто жестами погрози, ворожості, нехтування, зневаги. Навмисна агресія передбачає завдання шкоди партнерові з усвідомленням наслідків і з отриманням задоволення від досягнення мети. При ньому, завдаючи болю, неприємності іншій особі, агресивна людина намагається підтримати свою високу самооцінку. Є випадки, коли люди наводять цілком обґрунтовані докази на користь агресивній поведінці. Зрештою, необхідно враховувати й той факт, що агресивна поведінка має ефект зараження. Упередження як установка, що перешкоджає адекватному сприйманню повідомлення чи дії, підсилює деструктивну взаємодію. Зазвичай людина не усвідомлює чи не бажає усвідомлювати, що вона упереджено ставиться до партнера і розглядає своє ставлення до нього як наслідок об'єктивної оцінки певних фактів або вчинків. Нерідко упередження використовується індивідом для виправдання власних дій стосовно іншого індивіда.

Соціальні джерела упереджень криються в безпосередній міжособистісній взаємодії. Доведено, що упереджена установка сильніша в тих осіб, які мають невисокий соціальний статус або чий становище різко погіршилося. Фрустрація, агресія, авторитаризм посилюють упереджене ставлення до партнера зі взаємодії. Хоча боротися з упередженнями важко, адже проти них не діють прості засоби, все ж таки з метою послаблення упередженого ставлення до іншого партнера зі взаємодії психологи пропонують застосовувати певні протидії: створення ситуації співробітництва, поліпшення умов для зрівняння статусу, пропаганда соціокультурних моделей міжстатевої і міжрасової гармонії.